

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Миронюка Романа Вікторовича – на дисертацію Денишука Дениса Євгенійовича «Адміністративно-правова охорона державної таємниці в Державній кримінально-виконавчій службі України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність дослідження проблематики охорони державної таємниці впливає з самої сутності відповідних відомостей. Адже державна таємниця охороняється державою саме з тієї причини, що її розголошення може завдати шкоди національним інтересам України й безпеки її громадян.

В умовах багаторічної гібридної та масштабної збройної російської агресії важливість забезпечення належного рівня адміністративно-правової охорони державної таємниці багаторазово зростає. Наразі проблематика охорони державної таємниці безпосередньо пов'язана із такими безпековими сферами як: інформаційна безпека, державна безпека та національна безпека. Важливо, що із стрімким розвитком технологій та прогресу загрози державній безпеці аж ніяк не зменшуються, навпаки охорона секретної інформації стикається із новими інколи неочікуваними викликами, способи захисту від яких ще нерозроблені.

Дисертантом переконливо доведено факт активного користування Державною кримінально-виконавчою службою України (ДКВС України) відомостями, які становлять державну таємницю. Наразі в ДКВС України створюється, обробляється, зберігається, пересилається та знищується секретна державна інформація із грифами «таємно» та «цілком таємно». При цьому беручи до уваги, що сучасна Державна кримінально-виконавча служба України має складну й розгалужену структуру з великою кількістю суб'єктів, які провадять діяльність, пов'язану із державною таємницею, ця система вочевидь

потребує належного рівню захисту державних секретів. З огляду на наведене, тема дисертаційного дослідження Денищука Дениса Євгенійовича є актуальною як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

Методологічні засади дослідження свідчать про належне володіння дисертантом загальними та спеціальними методами наукового пізнання, а також демонструють системний підхід щодо вирішення дослідницьких завдань, поставлених у роботі. Структура дисертації повністю відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором, та складається із вступу, трьох нерозривно пов'язаних між собою розділів, висновків і списку використаних джерел, а також додатків. Актуальність теми дослідження належним чином обґрунтована у вступі дисертації. В розглянутій науковій роботі чітко визначено її об'єкт, предмет, мета і завдання, зазначено її зв'язок з науковими програмами, аргументовано викладена наукова новизна та практичне значення одержаних результатів.

Наукова робота Д.Є. Денищука ставить за мету визначення особливостей адміністративно-правового регулювання відносин, що складаються в сфері охорони державної таємниці в Державній кримінально-виконавчій службі України, їх нормативне і адміністративно-управлінське удосконалення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна. Наукові положення, рекомендації та висновки дослідження, проведеного Д.Є. Денищуком є належним чином обґрунтованими та достовірними, оскільки обумовлені використанням об'єктивних даних, що відображають сучасний стан національного законодавства; базуються на останніх наукових дослідженнях у галузі адміністративного права, теорії права і управління; враховують практичні результати діяльності суб'єктів охорони державної таємниці, в тому числі тих, що безпосередньо належать до ДКВС України.

Наукова новизна одержаних результатів визначається сучасною постановкою проблеми, застосуванням відповідного теоретико-методологічного апарату та опрацюванням практики реалізації норм чинного

адміністративного законодавства.

З урахуванням сучасних підходів, наявних у юридичній науці, Д.Є. Денищук формулює основні параметри проблеми, яка вирішується у дисертаційній праці, та концептуальні засади її розв'язання, а також спрямовує одержані результати на розробку питань, які пов'язані із забезпеченням належної організації охорони державної таємниці.

Означена дисертаційна робота є однією з небагатьох, які вивчають стан адміністративно-правової охорони державної таємниці в ДКВС України. А деякі наукові положення взагалі напрацьовані вперше саме в цьому дослідженні. Наприклад, дисертантом запропоновано авторське визначення поняття «адміністративно-правова охорона державної таємниці». Останню запропоновано розглядати як: комплексну, належним чином упорядковану державою, систему заходів та засобів (нормативно-правових, адміністративно-організаційних, процедурних, режимних й інституційних, процесуальних та оперативно-розшукових), які спрямовані на запобігання розголошенню й витоку секретної інформації, порушень режиму секретності, необґрунтованого й несанкціонованого доступу до таємної інформації протягом усього її життєвого циклу (від створення, до знищення) (підрозділ 1.1).

В підрозділі 3.2 дисертації автором викладена оцінка сучасного стану Державної кримінально виконавчої служби України. Згідно аргументованих пропозицій дисертанта ДКВС України на сьогодні варто розглядати не як певний окремий орган із складною структурою і системою підпорядкування, а як правовий інститут, функціонування якого забезпечується комплексом правових норм і взаємодією відповідних суб'єктів із різною спрямованістю (профілем) діяльності.

Важливим результатом дослідницької роботи є теоретичне обґрунтування необхідності доповнення Закону України «Про державну таємницю» загальними принципами охорони державної таємниці. Зокрема запропоновано такий їх перелік: принцип законності; персональної відповідальності; обмеження доступу до інформації; обліку інформації та документування

діяльності; оцінювання інформації сегментовано та за сукупністю викладених відомостей (підрозділ 1.2).

В дисертаційному дослідженні також знайшла свій розвиток і удосконалення низка важливих для забезпечення адміністративно-правової охорони державної таємниці положень. А саме, дисертантом запропоновано класифікацію завдань з охорони державної таємниці, які мають забезпечуватись у всіх суб'єктах провадження діяльності, пов'язаної із державною таємницею. До таких завдань віднесено: контроль-наглядові; обліку та документування; організаційні; аналітичні, комунікаційні, завдання із планування (підрозділ 1.2).

Аналіз особливостей реформування ДКВС України та чинного законодавства, проведений в дослідженні, дозволив виявити низку недоліків і невідповідностей сучасного стану врегулювання питань охорони державної таємниці в ДКВС України. Відповіддю на виявлені факти стали нормотворчі пропозиції дисертанта. Зокрема Д.Є. Денищук: пропонує розширити перелік державних експертів з питань таємниць у системі ДКВС України (підрозділ 2.1); рекомендує відкоригувати законодавство щодо проведення службових розслідувань в ДКВС України шляхом внесення змін до абзацу першого пункту 6 розділу I Наказу Міністерства юстиції України від 12.03.2015 року № 356/5, виклавши його в такому вигляді: «Службове розслідування стосовно державних службовців ДКВС України здійснюється відповідно до Закону України «Про державну службу», стосовно інших осіб, у випадках які стосуються порушень законодавства про державну таємницю, та у випадках, передбачених Законом України «Про запобігання корупції», відповідно до Порядку проведення службового розслідування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2000 року № 950» (підрозділ 2.3); аргументує доцільність уточнення повноважень Начальника Департаменту з питань виконання кримінальних покарань та пропонує внести до Положення «Про Департамент з питань виконання кримінальних покарань» таку норму: «Начальник Департаменту забезпечує реалізацію державної політики щодо охорони державної таємниці та контроль за її збереженням в Департаменті

відповідно до вимог режиму секретності» (підрозділ 3.2).

В науковій роботі Д.Є. Денищука знайшли подальшого розвитку положення щодо: систематизація ознак таємної інформації. До основних характеристик віднесено: вид таємної інформації (назва); сфера створення інформації; характеристика загроз, які становить розголошення інформації; особливості нормативно-правового врегулювання таємниці; особливості охорони інформації (підрозділ 1.1); визначення об'єкту адміністративно-правової охорони державної таємниці. До об'єкту запропоновано відносити: інформацію (у будь-якому її виді), розголошення якої здатне завдати шкоди національній безпеці; матеріальні носії секретної інформації (МНСІ); режимні приміщення, зони та території; інформаційні (автоматизовані) та інформаційно-комунікаційні системи, які призначені для циркулювання секретної інформація; інші ресурси, контроль яких здійснюється з метою охорони державної таємниці; дисертантом запропоновано уточнення щодо змісту таких категорій, як адміністративно-правові «методи» та «форми» охорони державної таємниці (підрозділ 2.2) тощо.

Повнота викладення основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях. Основні результати дослідження викладено в п'яти наукових статтях, опублікованих у фахових юридичних виданнях України (4 статті) та у наукових виданнях інших держав (1 стаття), а також чотирьох тезах доповідей і повідомлень на національних та міжнародних конференціях.

Наукові положення, висновки і пропозиції, що сформульовані у дослідженні, обґрунтовано на основі актуальних наукових досліджень в сфері охорони державної таємниці, а також власного практичного досвіду автора. На всі використані для аргументації власних положень і висновків напрацювання інших вчених зроблено всі необхідні посилання. Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації.

Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог МОН України. Встановлюючи значущість для науки і практики результатів дослідження, проведеного Д.Є. Денищуком, варто вказати, що воно якісно вирішує наукову

задачу, пов'язану із розробкою ефективних підходів до адміністративно-правового забезпечення охорони державної таємниці в ДКВС України. Крім того, наведені в роботі пропозиції можуть слугувати удосконаленню національного законодавства України.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. Безумовно позитивно оцінюючи дисертацію Денищука Дениса Євгенійовича, доцільним буде зупинитися й на ряді дискусійних положень.

1. У підрозділі 1.2 дисертант наголошує на практичному значенні, яке мають загальні «принципи» охорони державної таємниці. Майже всі запропоновані Д.Є. Денищуком «принципи» охорони державної таємниці, окрім «принципу законності», є доволі специфічними і здебільшого не зустрічаються в інших сферах діяльності. Для того, аби оцінити практичну цінність запропонованих «принципів», варто було б почути на які результати варто очікувати від запровадження відповідних нормативно-правових удосконалень.

2. В підрозділі 2.2 дисертаційної роботи значна увага приділена формам охорони державної таємниці, які застосовуються в Державній кримінально-виконавчій службі України. Різноманітність форм роботи режимно-секретних органів (РСО) системи ДКВС України охарактеризована дисертантом на прикладі заходів, що відносяться до здійснення навчально-контрольної функції РСО. Відповідні відомості також викладено Д. Денищуком в фахових наукових статтях. Насправді окреслено чималий список різноманітних форм. У зв'язку із чим, дисертанту під час захисту своєї наукової роботи варто більш докладно пояснити, які з перелічених форм навчально-контрольної діяльності РСО застосовуються на практиці, а які наразі є лише рекомендованими до запровадження.

3. У підрозділі 2.3 дисертаційної роботи ідеться про особливості адміністративної відповідальності та про проведення службових розслідувань щодо випадків порушення вимог законодавства з охорони державної таємниці в Державній кримінально-виконавчій службі України. Цілком очевидно, що

відповідна діяльність можлива лише після факту виявлення порушень, а відтак вона є логічним наслідком проведення перевірок стану режиму секретності. Враховуючи викладене, дисертанту під час захисту дисертації варто більш докладно окреслити особливості стану справ із проведенням відповідних перевірок.

4. В розділі 3 наукового дослідження реалізована авторська спроба порівняння сучасних світових тенденцій розвитку охорони державної таємниці із деякими національними нормотворчими ініціативами та удосконаленнями. Зокрема дисертантом розглядаються й характеризуються окремі положення проекту Закону України «Про безпеку класифікованої інформації» (реєстр № 8394 від 27.01.2023). Втім, враховуючи той факт, що названий законопроект позиціонується як заміна чинному Закону України «Про державну таємницю» цікавим буде почути оцінку дисертанта щодо законопроекту в цілому, а також прогноз щодо його перспектив розгляду.

5. Пропозиції і рекомендації дисертанта набули б більшої презентабельності, а висновки – переконливості, якби запропоновані дисертантом зміни норм діючого законодавства, що спрямовані на удосконалення адміністративно-правової охорони державної таємниці в Державній кримінально-виконавчій службі України, були викладені ним окремо в додатках до дисертаційної роботи.

Зазначені питання та пропозиції не впливають на загальну позитивну оцінку опрацьованої виконаної наукової роботи, а лише підкреслюють її новаторський характер та складність предмету наукового дослідження.

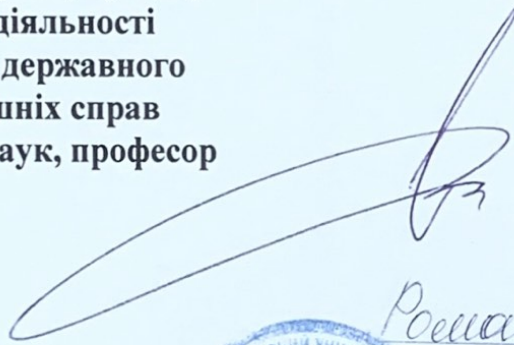
Загальний висновок – дисертація Денищука Дениса Євгенійовича «Адміністративно-правова охорона державної таємниці в Державній кримінально-виконавчій службі України» є завершеною самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання щодо визначення особливостей адміністративно-правової охорони державної таємниці. Дисертація відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про

порядок присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 року № 567 щодо кандидатських дисертацій, а її автор – Денищук Денис Євгенійович – заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**професор кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

Роман МИРОНЮК

Підпис

Роман Міронюк

ЗАСВІДЧУЮ

як член відділу кадрового забезпечення
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Роман Міронюк